

הסידות זידיטשוב-קומרנה: חדשנות, עצמאות ולימוד קבלה

Zhidachov-Komarno Hassidism: Innovation, Independence and Kabbalah Teaching

Roe Goldshmidt

roeegol@post.bgu.ac.il

תקציר:

הקורס יעסוק במשנתו של ר' צבי הירש מזידיטשוב ובממשיכי דרכו, כחלק מן התהליכים הרוחניים והחברתיים המתחוללים בגליציה במאה ה"ט. במהלך הקורס נעמוד על היצירתיות המחשבתית שלהם בלימוד קבלת האר"י ועל דרכי ההנהגתם הייחודית. בנוסף, נעמוד על המתחות בינם לבין משכילי גליציה, במחלוקת האידיאולוגית והחומרית ביניהם ובתוצאותיה.

Abstract:

This course will discuss the teachings of Rabbi Zvi Hirsh Eichenstein of Zhidachov and his followers, as a part of the ideological and social movements in the 19th century Galicia. Through the course, we will learn how creative commentary of Lurianic Kabbalah, and their unique leadership. We will also discuss the bitter dispute between them and the Galician *Maskilim*.

Topics:

1. Introduction: A History of the Hasidic Traditions of Rabbi Israel Ben Eliezer (Besht)

Rabbi Zvi Hirsh of Zhidachov: Biography, His Teachers, Students and Literary Works.
2. Two Levels of the Intention of Prayer: An Inquiry of Pri Qodesh Hilulim and 'Beit Yisrael'. Was Rabbi Zvi Hirsh Hiding his Sabbatean Beliefs?
3. Rabbi Zvi Hirsh's Commentary of Lurianic Kabbalah and Its Relation to Early Hasidic Literature

4. Rabbi Zvi Hirsh's Social Theory and His Followers
5. Zhidachov's Hasidism and the 'Haskalah Movement': Yosef Perl and Rabbi Zvi Hirsh's Ideological and Social Debate
6. Rabbi Zvi Elimelech of Dinov and His Relation to the 'Haskalah Movement'
7. The Diffusion of Kabbalah in the Hasidism of Zhidachov-Komarno
8. Criticism, Independence and Conservatism: The Unique Intellectual Leadership of Zhidachov-Komarno's Hasidism
9. Halalchic Approaches: Zvi Hirsh's Decisions in Jewish Law
10. Zvi Hirsh's Students and Followers: Rabbi Yehuda Zvi of Razdil, Rabbi Yizhak Isaac Eichenstein of Zhidachov
11. Rabbi Yizhak Isaac Yehuda Yehiel Safrin of Komarno: Readings in His Commentary to the Zohar
12. Yizhak Isaac Safrin's Lurianic Innovations to the *Yihudim*
13. Readings in 'Megilat Setarim'-Yizhak Isaac Safrin's Mystical Diary

Bibliography

- ישראל אופנהיים, 'לדמותה של ההנהגה החסידית בגליציה - סוגיות במשנתו החברתית ובפועלו של ר' צבי הירש מז'ידיטשוב (1763 - 1831)', גלעד יב (תשנ"א), עמ' מה-נו.
- אברהם יעקב ברור, גליציה ויהודיה, ירושלים תשכ"ו.
- רועי גולדשמידט, 'לימוד קבלת האר"י בחוג הבעש"ט: עיון בשרף פרי עץ חיים לר' משה שוהם מדולינה', קבלה 29 (תשע"ג), עמ' 209 - 286.
- זאב גריס, ספר סופר וסיפור בראשית החסידות - מן הבעש"ט ועד מנחם מנדל מקוצק, ת"א תשנ"ב.
- מאיר וונדר, מאורי גליציה: אנציקלופדיה לחכמי גליציה, ירושלים תשל"ח - תשס"ה.
- רון וקס, 'השימוש בייחודים אצל רבי יצחק יהודה יחיאל ספרין מקומרנא', מים מדליו 17 (תשס"ו), עמ' 243 - 258.

ובאתר: <http://www.daat.co.il/daat/history/hasidut/hashimush-2.htm>

- רון וקס, בסוד הייחוד: הייחודים בהגותו הקבלית - חסידית של ר' חיים בן שלמה טירר מטשרנוביץ, לוס אנג'לס תשס"ו.
- רעיה הרן, 'עולם הפוך: תפיסת העולם הרדיקלית בהגותו של ר' צבי הירש מזידיטשוב', תרביץ עא, (תשס"ב), 564-537.
- רעיה הרן, 'חירות בתוך אמונה: ההטפה ללימוד הנגלה והנסתר בהגות הצדיקים לבית זידיטשוב-קומרנא', ספר זיכרון לגרשם שלום, א, (תשס"ז), עמ' 305-352.
- משה חלמיש, 'טיפולוגיה של ספרי קבלה בהשקפתו של ר' צדוק הכהן מלובלין', בתוך: מחקרי חסידות, ערכו ע' אטקס, ד' אסף ו-י'זן, ירושלים תשנ"ט = מחקרי ירושלים במחשבת ישראל טו (תשנ"ט), עמ' 211 – 233.
- יהודה ליבס, סוד האמונה השבתאית, עמ' 100-99, 287 בהערה 148.
- רפאל מאהלר, החסידות וההשכלה, מרחביה תשכ"ו.
- יונתן מאיר, חסידות מדומה, עיונים בכתביו הסאטיריים של יוסף פרל, ירושלים תשע"ד.
- אברהם סגל, 'על היחס שבין קבלת האר"י והחסידות במשנתו של ר' יצחק אייזיק מקומרנא', קבלה 15 (תשס"ז), עמ' 305 – 333.
- מנדל פייקאז': "על מה אבדה גלות ספרד" - כלקח כלפי ההשכלה במזרח-אירופה : החסידות בעיני ר' צבי אלימלך שפירא מדינוב', דעת 28 (תשנב), עמ' 87-115.
- משה רוסמן, הבעש"ט מחדש החסידות, ירושלים תש"ס.

- Gershom Scholem, *Major Trends in Jewish Mysticism*, New-York 1946
- Joseph Weiss, 'The Kavvanoth of Prayer in Early Hasidism', D. Goldstein (ed), *Studies in East European Jewish Mysticism & Hasidism*, London 1997, pp.95-125
- Zevi Hirsch Eichenstein, *Turn Aside from Evil and Do Good: An Introduction and a Way to the Tree of Life*, English translation by Louis Jacobs, With an Introduction and Extensive Annotations, London 1995, pp. xxxiv-xxxviii